

УДК. 338.48

Теодорович Л. В.

*к. геогр. н, доцент кафедри туризму
національного університету «Львівська політехніка»*

E-mail: lora.teod@yandex.ua

ТЕМАТИЧНІ ПАРКИ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Зберігання і розвиток природних територій шляхом створення різноманітних тематичних парків є одним із пріоритетних напрямків екологічної, рекреаційної і розважальної політики багатьох держав світу. Тематичні парки розвиваються як поліфункціональні заклади дозвілля, які сприяють охороні та збереженню навколишнього середовища, популяризації культури певного народу та культур народів світу. На сьогоднішній день тематичні парки стали серйозними конкурентами традиційним туристичним дестинаціям з великою кількістю історико-культурних пам'яток. Вони забезпечують реалізацію дозвілево-розважальної програми значної кількості туристів, а також часто виступають основною складовою туристичних програм. Беручи до уваги значну кількість відвідувачів, можна з впевненістю стверджувати, що функціонування тематичних парків є економічно вигідним для країни. Відкриття тематичних парків в Україні вирішить проблему дозвілля молодих людей у державі, а також перешкоджатиме поширенню негативних соціальних явищ.

Основні причини відсутності тематичних розважальних парків в Україні, полягають у значній капіталоемності цих проектів; низькому рівню довіри зарубіжних інвесторів; відсутності досвіду реалізації та управління подібними проектами у місцевих девелоперів, а також низькій зацікавленості міжнародних операторів туризму та розваг українським ринком.

До реалізації таких масштабних проектів доцільно було б до залучати органи державної влади, як державному, так і на місцевому рівнях?. Посприяти інвесторам можна, шляхом зниження орендної плати на землю, чи встановленням певних пільг на оподаткування прибутків перші п'ять років.

Ключові слова: туристичний продукт, тематичний парк, аквапарк, парк розваг, дозвілля, атракціони, сезонність, «Діснейленд».

Постановка проблеми. На сьогоднішній день туризм у всьому світі став галуззю економіки, яка забезпечує значні валютні надходження багатьох держав. Серед різноманітних цілей туристичних подорожей популярним став відпочинок у поєднанні з розвагами, націлений на нетривале перебування туристів у певній туристичній дестинації. З цією метою у багатьох країнах в якості туристичного продукту внутрішнього і міжнародного туризму пропонуються тематичні парки. Саме цей напрям туризму останнім часом формує наймасовіші туристичні потоки у світі. Кількість гостей тематичних парків США складає 10% від загальноамериканського міжнародного потоку туристів [5]. Останнім часом тематичні парки склали серйозну конкуренцію традиційним туристичним дестинаціям з великою кількістю історико-культурних пам'яток. Вони забезпечують реалізацію дозвілево-розважальної програми значної кількості туристів, стаючи перспективною складовою туризму.

В Україні досвід організації тематичних розважальних парків надзвичайно малий, індустрія розваг представлена так званими “парками культури і відпочинку”, пересувними “лунапарками” та аквапарками. Тематичних парків, на зразок “Діснейленду” на теренах України ще не побудовано. Беручи до уваги той факт, що у прогнозах експертів ВТО серед найпопулярніших видів туризму вказується розважальний туризм [7], проблематика створення тематичних парків в Україні на сьогоднішній день є актуальною.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Питання створення тематичних парків в Україні в сучасній науковій літературі висвітлене недостатньо. Організації дозвілля у тематичних парках різних країн світу присвячені підрозділи підручників Петрової І.В. “Дозвілля в зарубіжних країнах” та Мальської М. П “Міжнародний туризм і сфера послуг” [4, 2], а також дослідження Савранчук Л.А. [3,4]. Про тематичні парки у різних країнах світу на своїх сторінках розповідає журнал “Міжнародний туризм”

та різні Інтернет-видання. Це питання широко обговорюється у соціальних мережах як простими громадянами так, й особами, дотичними до інвестиційних фондів та керівництва туристичними закладами.

Формулювання цілей статті. Як показує практика, у процесі організації туризму та рекреації було знищено чимало унікальних куточків природи. Рекреація та туризм є особливими формами природокористування, тому їх необхідно ретельно планувати і правильно організувати на відповідних територіях. Зберігання природних територій шляхом створення тематичних парків є одним із пріоритетних напрямків екологічної, рекреаційної і розважальної політики багатьох держав світу [4]. У багатьох країнах паркові території відносяться до об'єктів загальнонаціонального надбання. Разом з тим, різні за функціональними особливостями тематичні парки приносять чималі прибутки державам, вирішують цілий ряд соціальних проблем та завдань. Основна мета даної роботи: на основі досліджень особливостей діяльності тематичних парків різного функціонального призначення, а також статистичних даних з відвідування та рейтингів популярності, проаналізувати соціальну та економічну значимість тематичних парків, а також можливість та доцільність їхнього створення на території України.

Виклад основного матеріалу. Паркова мережа сучасності представлена парковими установами, які класифікують за територіальними та функціональними ознаками. За територіальними ознаками розрізняють державні парки, парки штатів (земель, муніципалітетів, округів) та міські парки. Державні парки відкривають на своїх територіях музеї, виставкові зали, облаштовують галявини для таборів, організовують туристичні походи, екскурсії, експедиції, полювання, плавання, розваги та ін. Парки штатів, земель, муніципалітетів, округів орієнтуються на обслуговування населення певного штату й утримуються на кошти міських органів влади.

Туристична цінність таких парків визначається концепцією дозвілля, культурним значенням і туристичною привабливістю для відвідувачів [3].

За функціональними ознаками парки поділяють на спеціалізовані (спортивні, історичні, дитячі, зоологічні) та багатофункціональні (паркові комплекси, тематичні парки). Особливої популярності набули тематичні парки, які відносять до культурно-розважальних парків [2].

Ідея тематичних парків та їхня сучасна модель зародилась в Європі у кінці 19 ст. Поштовхом до подальшого розвитку індустрії тематичних парків стало відкриття відомий мультиплікатором Уолтом Диснеєм першого “Диснейленду” у 1955 році поблизу від Лос-Анджелеса. На 73 гектарах було об’єднано декілька тематичних зон чарівного світу Уолта Диснея. Крім розваг, відпочинок у парку містить інформаційно-пізнавальну складову. Тут діють експозиції, які розповідають про історію та культуру різних народів [12]. Загалом, диснейвська концепція паркового дозвілля передбачає:

- високий естетичний рівень паркового середовища;
- кваліфікований персонал і відповідну якість роботи;
- єдність усіх елементів паркової території (природи, споруд, екскурсійних стежок, тематичних зон, дизайну, торговельних центрів) та їх підпорядкованість одній меті;
- організацію дозвілля усієї сім’ї, а не лише окремих її членів;
- суворе дотримання правил поведінки в парку (заборона палити, вживати алкогольні напої, прогулюватися без взуття, мати неохайний зовнішній вигляд тощо);
- поєднання різних видів і форм діяльності;
- своєчасне врахування бажань і потреб відвідувачів і їх якісне задоволення;
- постійні технічні вдосконалення, оновлення тематичних заходів і вистав [4].

Модель “Діснейленду” поширилась у багатьох країнах світу. Крім прославлених “Діснейлендів” побудовано багато парків відпочинку з різною тематикою. У Західній й Південно-Східній Азії подібні “оазиси розваг” стали невід’ємною частиною сімейного дозвілля, їхня концентрація у цих регіонах дуже висока. Тематичні парки користуються дуже великою популярністю. Паркові комплекси пропонують великий асортимент послуг: творчі заходи та культурно-мистецькі клуби (музичні, театральні, хореографічні, декоративно-прикладні); спортивні (гольф, теніс, велосипедні прогулянки, плавання) культурно-просвітницькі (екскурсії, лекції, диспути, тематичні вечори, дослідження); розважальні (атракціони, ігрові майданчики для дітей) та ін., реалізуючи просвітницьку, рекреаційну, соціальну, виховну, культурну, екологічну функції. Вони розвиваються як поліфункціональні заклади дозвілля, які сприяють охороні та збереженню навколишнього середовища, популяризації культури певного народу та культур народів світу на національних святах, фестивалях, карнавалах, видовищних шоу, днях мистецтва, в ігрових конкурсах, закладах харчування тощо. Тематичний парк створюється на підставі тієї чи іншої теми. Звідси і класифікація тематичних парків: природознавчі: географічні; геологічні; гідрологічні; ландшафтні або пейзажні парки, які створюються з урахуванням особливостей місцевого ландшафту, підкреслюють його красу, зберігають природне різноманіття; екологічні; історико-краєзнавчі; архітектурно-містобудівні; археологічні; етнографічні; мистецтвознавчі: живопис; скульптура; декоративно-прикладне мистецтво; театральні-музичні; літературні, літературно-біографічні; історико-літературні; архітектурні; виробничі; різноманітні тематичні парки розваг; парки атракціонів і казок; різноманітні дитячі парки [1]. Сучасні тематичні парки використовують природне середовище у поєднанні з технічними досягненнями, універсальними й самобутніми концепціями дозвілля. Закордонні науковці вивчають екологічне

виховання дітей засобами паркової роботи, розкривають специфіку проведення парками освітніх проектів, здійснюють соціологічне дослідження паркової проблематики, розробляють навчальні програми для шкільних груп у парках. Проблемами ефективної діяльності парків у сучасному світі опікуються вчені та практики різних сфер життєдіяльності суспільства: економісти, працівники лісового господарства, філософи, соціологи і, безумовно, педагоги. Головні питання розвитку парків вирішуються на міжнародних конгресах, конференціях, симпозіумах, семінарах, що проводяться Міжнародною асоціацією соціологів, Міжнародною службою тематичних парків, Міжнародною асоціацією розважальних парків та атракціонів. У кожній країні діє організація, пріоритетними завданнями якої є вивчення паркових проблем: Національна асоціація парків і рекреації (США), Національний фонд рекреації й туризму (США), Інститут управління у сфері дозвілля та розваг (Велика Британія), Асоціація керівників муніципальних парків і садів (Нідерланди), Фонд парків і рекреації (Японія) та ін. [4]. Вони виконують значну інформаційну, методичну та наукову роботу з питань дозвілля, видають свої журнали, утримують центри підвищення кваліфікації спеціалістів, співпрацюють із рекреаційними та розважальними закладами різних країн світу.

Важливим процесом в тематичних парках є організація харчування та створення мереж закладів ресторанного господарства, адже зазвичай відвідувачі проводять там цілий день. У ресторанах при парках забезпечується високий рівень комфортності з урахуванням тематики парку за рахунок створення відповідного інтер'єру, обладнання зручними і незвичайними меблями, високоякісного обслуговування і створенням особливої атмосфери у закладі. Тут відвідувачі можуть замовляти організацію обслуговування урочистих і офіційних прийомів, конференцій, сімейних подій, свят і т.д. Поширеними є гриль-бари та експрес-бари

(миттєвого обслуговування), які розміщують поблизу місць найбільшого скупчення людей. Високий рівень обслуговування на всіх етапах відпочинку рекреанта – це гарантія створення позитивного іміджу, як для парку, так і для самих закладів харчування, адже постійний потік людей в парках створює рекламу їхньому іміджу.

Важливою складовою тематичних парків є готельне господарство, від якого теж залежить кількість відвідувачів. При парках зазвичай функціонують різні типи готельних закладів: сімейні, тематичні, туристсько-екскурсійні та курортні готелі, авто- та мотокемпінги, курортні мотелі та ін. Засоби розміщення туристів у тематичних парках повинні забезпечувати виконання таких умов:

- зручне місце розташування, від якого залежить доступ до тематичного парку;
- комфортність – рекреаційні зручності, доступні для клієнтів; диференційованість закладів за типами, класами, ціною;
- рівень сервісу, що включає асортимент та якість послуг;
- ціна – виражає вартість обслуговування;
- імідж – забезпечення сприятливого сприйняття парку, яке формується, виходячи з наведених вище складових.

При парках зазвичай функціонують різні типи готельних закладів: сімейні готелі, тематичні, туристсько-екскурсійні та курортні готелі, авто- та мотокемпінги, курортні мотелі.

Отже, виходячи з цього, можна виділити такі загальні особливості тематичних парків: підпорядкування усіх складових парку певній темі; велика площа; широкий спектр діяльності; значна кількість приміщень і об'єктів; відкриті майданчики, природне середовище; цілорічність роботи; масовість відвідувачів; найбільші дозвілеві заходи – фестивалі, свята; вистави на спеціальних майданчиках; великий вибір засобів і методів проведення розважальних заходів; атракціонне господарства; спортивні

майданчики; ресторани заклади; спеціалізовані містечка (готелі, магазини, майданчики для паркування). Крім цього повинна бути забезпечена безпека життя і здоров'я відвідувачів, збереження їхнього майна. Об'єкти матеріально-технічної бази тематичних парків повинні забезпечувати всю розмаїтість рекреаційно-розважальних потреб туристів. Інфраструктура парків повинна постійно розвиватись й модернізуватись, перелік послуг і програми дозвілля постійно вдосконалюватись.

Економічна ефективність парків будь-якого виду визначається кількістю їхніх відвідувань, яка забезпечує рентабельність функціонування. За рік парки США відвідує понад 90 млн. чоловік, а доходи досягають майже 3 млрд. доларів. Європейські тематичні парки приймають за рік близько 60 млн. гостей (доходи – 1,8 млрд. америк. дол) [14].

Найкращим дзеркалом рейтингів у світі туризму є сайт TripAdvisor [14], на якому формуються топ-списки на основі оцінок і відгуків мільйонів мандрівників. Відповідно до висновків TripAdvisor, у 2015 році перше місце в цьому топі посів “Європа-парк” у Німеччині. Також до чільної трійки входять парки “Порт Аventura” в Каталонії й “Сади Тиволи” в Копенгагені. Знаменитий “Євродіснейленд” під Парижем – найвідвідуваніший парк розваг Європи, лише на четвертому місці. Загалом у топ-25 – шість парків із Великої Британії, п'ять – з Франції, по три – з Італії й Німеччини, по два – із Іспанії й Данії, по одному – з Нідерландів, Португалії, Росії, Швеції [14]. У 2015 році Європейський Диснейленд (Disneyland Park) прийняв понад 10 млн. туристів, це більше ніж Лувр (9,3 мільйона людей) та Ейфелева вежа (7 мільйонів людей). “Європа-парк” - другий за відвідуваністю парк розваг у Європі після паризького “Діснейленду” – майже 5 млн. гостей на рік [14].

Ціна за вхідний квиток у “Європа-парк”: дорослий: зима – 36,50 євро, літо – 44,50 євро; діти 4-11 років: зима – 31,00 євро, літо – 38,50 євро;

діти до 4 років і діти в день народження: безкоштовно; особи старші 60 років: зима – 31,00, літо – 38,50. Є знижки на зимові вечірні квитки (після 16:00), для груп, на 2 дні[14].

Для порівняння ціна за вхідний квиток в “Євродіснейленд”: дорослий на будь-яку дату року: 69 євро; дорослий на конкретну дату (куплений завчасно): 59 євро; дитячий (3 – 11 років) на будь-який день року: 62 євро; дитячий (3-11 років) на конкретну дату (куплений завчасно): 52 євро [12].

Відвідування тематичних парків схильне до сезонності: 66 % туристів приїжджають в ту чи іншу країну, в залежності від географічного розташування, у визначенні місяці року. Для приваблення туристів у зимовий період у деяких парках встановлено знижки на квитки. Звичайно, в перерахунку на гривні, для сім’ї пересічного українця вони коштують недешево. Але, якщо б парки розваг були в Україні, то їх відвідування обійшлося у значно меншу суму ніж, наприклад, відпочинок на морському узбережжі Туреччини. Крім цього, економія на транспортних витратах, а для туристів із свого регіону – і на готельних послугах.

Глобальна консалтингова компанія АЕСОМ назвала найбільш відвідувані парки розваг у всьому світі. Вони досліджували ринок тематичних парків протягом десяти років і за цей час можна побачити щорічний приріст відвідувачів. За словами експерта, станом на 2015 рік 25 кращих парків відвідали близько 235,6 млн людей [15]. У топ-25 світових парків входять 10 парків із США, 4 – з Японії, 5 – з Китаю, 2 – з Кореї і по одному з європейських країн: Франції, Німеччини, Данії та Нідерландів. У переліку переважають парки за типом «Діснейленд». До речі в першу п’ятірку входять 3 – японських і 2 парки з – США. Відвідування тематичних парків схильне до сезонності: 66 % туристів приїжджають в ту чи іншу країну, в залежності від географічного

розташування, у визначенні місяці року. Для приваблення туристів у зимовий період у деяких встановлено знижки на квитки [15].

Тематичні парки створюють і наші найближчі сусіди: Польща, Литва і навіть Росія. За даними Російської асоціації парків і виробників атракціонів, в цій країні налічується близько 650 парків розваг, в тому числі 30 великих. Культурно-етнографічний парк “Моя Росія” в Сочі. Тут розмістились 11 тематичних павільйонів, які відображають історію, культуру, архітектуру різних регіонів Росії. Парк розбитий на кілька секторів за географічним принципом – із заходу на схід: Кавказ, Суздаль, Центральна Росія, Краснодарський край, Москва, Російська Північ, Санкт-Петербург, Казань, Урал, Сибір і Бурятія [10]. “Диво Острів” в Санкт-Петербурзі. За своїм технічним оснащенням парк не поступається провідним світовим паркам розваг, його екстремальні атракціони входять в топ-10 кращих атракціонів світу.

В рамках глобального плану розвитку набережних Москви-ріки, у Нагатинській заплаві в Москві, на місці де складували сміття будується дитячий парк “Острів мрії”, загальною площею майже 93 га, “Острів мрії” відкриється у 2018 році, і зможе приймати понад 50 тис. осіб на добу – 10 млн відвідувачів на рік. У ньому буде понад 40 атракціонів, ландшафтний парк, концертний зал, яхтова школа, магазини іграшок і навіть 25-метровий замок Снігової королеви. Крім цього в Росії існує свій ринок атракціонів, на якому чимало компаній-виробників, які відрізняються різним асортиментом та ціновою політикою [10].

Поки що Україна має зовсім незначний досвід у створенні тематичних парків. Поки що не існує жодного тематичного парку, який би відповідав світовому рівню. Створено понад 40 національних природних парків, в яких починає розвиватись екологічний туризм. Популярним в Україні на сьогоднішній день є створення аквапарків, причому попит на них зростає. Вони є привабливим об’єктом для інвестицій Дослідження

Асоціації аквапарків України показали, що будівництво аквапарків обходиться інвесторам у середньому від 300 – 350 \$ за 1 м², якщо йдеться про відкриті аквапарки, і в 1100 – 1200 \$ за 1 м², при зведенні критих парків. Тобто, в середньому, для будівництва відкритого аквапарку площею в 1 га потрібно близько 3,5 млн. \$ або 6 млн. \$ для будівництва аквапарку під дахом площею 5 тис. м². Кінцеву вартість може значно збільшити купівля дорогого водного атракціону або ландшафтний дизайн. Водночас збільшиться і конкурентоздатність об'єкта. Такі інвестиції повертаються через кілька сезонів, адже попит на аквапарки в Україні зростає. У будь-якому місті з населенням понад 300 тис. осіб розважальний комплекс типу аквапарк буде рентабельним і окупиться за кілька років, вважають учасники ринку: за 3 – 4 сезони – відкриті аквапарки, 4 – 5 років – криті. [13].

Прикладом першого тематичного парку в Україні можна вважати туристичний центр “Парк Київська Русь”, розташований в селі Копачів Обухівського району (34 кілометри від Києва) Це унікальний туристичний центр і майданчик для наукового і культурного розвитку [9]. Колектив “Парку Київська Русь” спільно з провідними фахівцями в галузі історії, архітектури, етнографії та культурології з різних країн відтворюють архітектурний вигляд середньовічного міста – дитинця Київського Кремля V-XIII століть, що займав площу 10 га. З урахуванням знань та досягнень сучасної науки відтворюється його архітектурний образ, а також атмосфера Київської Русі. Проект здійснюється в історичному місці, згаданому в літописах, яке максимально відповідає ландшафту і повторює рослинність Києва тисячолітньої давнини. Тут діють експозиції облогової техніки, історичних костюмів і обладунків V-XIII століть, музичних інструментів, музей середньовічного суднобудування. Гордістю Парку є Перший живий музей коней історичних порід. “Парк Київська Русь” пропонує безліч розваг для гостей: оригінальні театралізовані вистави,

виступи кінно-трюкового театру, а також концерти кращих музичних колективів, які виконують середньовічну і етнічну музику. Щорічно в Парку проходять міжнародні культурно-історичні фестивалі і чемпіонати з давніх видів спорту. Вартість дорослого квитка 150 грн, дитячого – 50 грн [9].

Розмір стартового капіталу для відкриття тематичного парку розваг безпосередньо залежить від вартості оренди або купівлі землі, а також масштабності проекту. Наприклад, проект аналога Діснейленду в Москві (передбачувана площа – 15 га) оцінюють у 400 млн. доларів. Початкові інвестиції в тематичний парк у Дубаї – Дубаїленд, налічують близько 1 млрд [10].

Як бачимо, тематичні парки потребують великих територій за містом, тому вони починають обростати окремою системою інфраструктури. Можуть виникати проблеми з орендою землі, адже закону про продаж землі в Україні ще немає. Частково вирішити цю проблему можна шляхом будівництва тематичних парків на землях непридатних для землеробства чи забудови, закинутих кар'єрах чи місцях розробки корисних копалин. Дотримуючись норм і правил безпеки, створенні там антропогенні форми рельєфу (терикони, схили кар'єрів, вибоїни і т.д.) можна використати у ландшафтному дизайні, цим самим вирішити проблему окультурення цих територій.

Висновки. Аналіз зарубіжного досвіду показує, що бізнес тематичного парку безпосередньо пов'язаний з доходом і дозвіллям людини середнього достатку (за європейськими чи американськими мірками). Беручи до уваги описані вище функціональні особливості тематичних парків, можна однозначно стверджувати, що тематичні парки є доступними закладами дозвілля, розрахованими на відвідувачів будь-якого віку та соціального стану, спроможними надати різноманітні культурно-просвітні, видовищні, спортивні, розважальні рекреаційні послуги.

Аналізуючи кількість відвідувань та популярність різних тематичних парків, можна переконатись, що даний вид туризму є вигідним для держави, адже приносить значні прибутки. Крім цього, залучаючи усіх охочих до пізнання, творчості, спорту та розваг, тематичні парки здатні суттєво покращити не тільки фізичне, а й моральне здоров'я суспільства. Відкриття тематичних парків в Україні вирішить проблему дозвілля молодих людей у державі, а також перешкоджатиме поширенню таких негативних соціальних явищ як злочинність, алкоголізм, наркоманія тощо. Разом з тим, можна визначити коло проблем, які перешкоджають їхньому створенню на території України.

Отже, основні причини відсутності тематичних розважальних парків в Україні, полягають у значній капіталоємності цих проектів; низькому рівню довіри зарубіжних інвесторів, які були б готові вкладати значні кошти на довгий термін; сезонності відкритих територій; відсутності досвіду реалізації та управління подібними проектами у місцевих девелоперів і низькій зацікавленості міжнародних операторів туризму та розваг українським ринком. Зацікавити інвесторів можна шляхом зниження орендної плати на землю, чи встановлення певних пільг на оподаткування прибутків перші п'ять років. Тому до реалізації таких масштабних проектів доцільно було б залучати органи державної влади, як на державному, так і на місцевому рівнях.

Загалом, для створення тематичних парків в Україні необхідне вирішення таких основних завдань: перегляд основних концепцій діяльності існуючих парків відпочинку та розваг; розробка відповідного законодавства; врахування регіональних аспектів організації дозвілля та національних традиційних форм розваг та дозвілля; вирішення фінансових питань для практичної реалізації проектів; підтримка наукових досліджень у соціально-культурній сфері загалом і в секторі дозвілля та розваг зокрема; проектування та прогнозування культурно-дозвілевих процесів

суспільства; розвиток міжнародного співробітництва у сфері організації дозвілля та розваг, що передбачає обмін соціально-культурним досвідом.

Розглянуті питання не вичерпують вирішення всіх проблем створення тематичних парків в Україні. Завданням наукових досліджень має стати подальше вивчення та узагальнення зарубіжного досвіду організації та діяльності тематичних парків, впровадження його у вітчизняну практику відповідно до економічних, політичних, національних, етнічних та інших умов; налагодження взаємодії між спеціалістами сфери дозвілля та органів державної влади. Для визначення перспектив розвитку тематичних парків необхідне проведення міждисциплінарних досліджень з урахуванням економічних, соціологічних, культурологічних, філософських, психологічних та педагогічних аспектів.

Список використаних джерел

1. Александрова А.Ю., Сединкина О.Н. Тематические парки мира. А.Ю. Александрова, О.Н. Сединкина. – М.: КноРус, – 2011. – 208 с.
2. Мальська М.П., Антонюк Н.В. та ін. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. Затверджено МОН / М.П.Мальська, Н.В. Антонюк та ін. – К., 2008. – 661 с.
3. Николаенко Д.В. Рекреационная география / Д.В. Николаенко. – М.: Владос, 2001. – 288 с.
4. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах. Навчальний посібник./ І В Петрова. – К.: Кондор, 2005. – С. 87 – 102
5. Савранчук Л.А. Тематичні парки як різновиди антропогенних розважальних комплексів. Л.А. Савранчук // Культурний ландшафт: теорія і практика. – Вінниця: ПП ТД «Едельвейс і К», 2010. – С. 157 – 161.
6. Tourism: 2020 Vision» – Офіційний сайт UnWTO [Електронний ресурс]: – Режим доступу:<http://www.unwto.org/facts/eng/vision.htm>майт

7. Офіційний сайт «Парку Київська Русь» – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.parkkyivrus.com>
8. Официальный сайт Российской ассоциации парков и производителей аттракционов <http://www.raapa.ru/>
9. Офіційний сайт журналу «Міжнародний туризм» <http://intour.com.ua>
10. Офіційний сайт Діснейленд: <http://www.disneylandparis.com/>
11. Офіційний сайт Асоціації аквапарків України: <http://akvapark.0fees.net>
12. <https://www.tripadvisor.com/>
13. <http://nv.ua/ukr/style/travel/predstavlenij-rejting-krashchih-tematichnih-parkiv-svitu-133950.html>

References

1. Alexandrova A.Y, Sedinkina O.N. (2011). *Tematycheskiye parki mira [Thematic parks of the world]*. Moscow: KnoRus [in Russian].
2. Malska M.P, Antoniuk N.V (2008). *Mizhnarodnyi turizm i sfera posluh [International tourism and the service sector]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
3. Nikolaenko D.V. (2001) *Rekreatsyonnaya Geografia [Recreational geography]*. Moscow: Vldos [in Russian].
4. Petrova I. V. (2005) *Dozvillia v zarubijnyh krainah [Leisure in foreign countries][tutorial]* Kyiv: Condor, [in Ukrainian].
5. Savranchuk L.A. (2010) *Tematychni parky yak riznovydy antropogennykh rozvazhalnykh kompleksiv [Thematic parks as a kind of anthropogenic entertainment complexes]*. *Kulturnyi landschaft: teoriya i praktyka [Cultural Landscape: Theory and Practice]*. (p.p. 157 – 161). Vinnitsia: PP TD «Edelveis and K» [in Ukrainian].

6. Savranchuk L.A. (2013) Sut, hrupuvannya ta perspektyvy rozvytku tematychnykh parkiv svitu [The essence, grouping and prospects of the thematic parks in the world]. *Visnyk lvivskoho universytetu. Seriya heohrafichna [Bulletin of Lviv University. Series geographical]* (p.p. 82 – 92). Lviv [in Ukrainian].

7. «Tourism: 2020 Vision». Site of UnWTO. Retrieved from: <http://www.unwto.org/facts/eng/vision.htm>

8. Ofitsiynyi sait “Park Kyivska Rus” [Official site of the park "Kyiv Rus"]. Retrieved from: <http://www.parkkyivrus.com> [in Ukrainian].

9. Ofitsialnyi sait Russkoi assotsiatsii parkov i proizvoditeley atrakcionov [The official website Official site of the Russian Association of Parks and Attractions (RAAPA)] <http://www.raapa.ru/> [in Russian].

10. Ofitsiynyi sait gurnala Megdunarodnuy turizm [The Official site International tourism magazine]. Retrieved from: <http://intour.com.ua> [in Ukrainian].

11. Official website of Disneyland Paris. Retrieved from: <http://www.disneylandparis.com/>

12. Ofitsiynyi sait Asotsiatsii akvaparkiv Ukrainy [Official website of Ukraine aquaparks association]. Retrieved from: <http://akvapark.0fees.net>[in Ukrainian].

13. <https://www.tripadvisor.com/>

14. <http://nv.ua/ukr/style/travel/predstavlenij-rejting-krashchih-tematichnih-parkiv-svitu-133950.html>

ТЕОДОРОВИЧ Л. В. ТЕМАТИЧЕСКИЕ ПАРКИ: ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТИ СОЗДАНИЯ В УКРАИНЕ

Сохранение и развитие природных территорий путем создания тематических парков является одним из приоритетных направлений экологической, рекреационной и развлекательной политики многих

государств мира. Тематические парки развиваются как полифункциональные учреждения досуга, способствующие охране и сохранению окружающей среды, популяризации культуры определенного народа и культур народов мира. На сегодняшний день тематические парки стали серьезными конкурентами традиционным туристическим дестинациям с большим количеством историко-культурных памятников. Они обеспечивают реализацию досугово-развлекательной программы значительного количества туристов, а также часто выступают основной составляющей туристических программ. Принимая во внимание значительное количество посетителей, можно с уверенностью утверждать, что функционирование тематических парков является экономически выгодным для страны. Открытие тематических парков в Украине решит проблему досуга молодых людей в государстве, а также будет препятствовать распространению негативных социальных явлений.

Основные причины отсутствия тематических развлекательных парков в Украине заключаются в значительной капиталоемкости этих проектов; низкому уровню доверия зарубежных инвесторов; отсутствию опыта реализации и управления подобными проектами у местных девелоперов, а также низкой заинтересованности международных операторов туризма и развлечений украинским рынком.

К реализации таких масштабных проектов целесообразно привлекать органы государственной власти, как на национальном, так и на местном уровнях. Заинтересовать инвесторов можно путем снижения арендной платы на землю, или установлением определенных льгот на налогообложение доходов первые пять лет.

Ключевые слова: туристический продукт, тематический парк, аквапарк, парк развлечений, досуг, аттракционы, сезонность, “Диснейленд”.

TEODOROVYCH L. THEMATIC PARKS: PRACTICAL ASPECTS OF CREATION'S ADVISABILITY IN UKRAINE

Creating a variety of thematic parks to preserve and develop the natural areas is one of the priorities of environmental, recreational and entertainment policies of many countries. The thematic parks are developing as the multifunctional recreation facilities that contribute to the environmental protection and conservation, to the promotion of the national and worldwide culture. Today the thematic parks have become serious competitors to the traditional tourist destinations with many historic and cultural attractions. They provide implementation of entertainment and leisure programs for large number of tourists, and often is the main component of the tourist programs. Considering the great number of visitors we can confidently assert that the functioning of thematic parks is economically viable for the country. The opening of thematic parks in Ukraine will solve the problem of young people' leisure in the country, and will prevent the spread of negative social phenomena.

The main reasons of the lack of thematic amusement parks in Ukraine are in a significant capital intensity of these projects; low level of foreign investors' confidence; the lack of local developers' implementation and managing experience in such projects, and a low international operators' interest in tourism facilities of Ukrainian market.

It would be expedient to involve the public authorities, both at the national and local levels, into implementation of such major projects, to ensure investors by lowering the rent of land or by the establishment of certain tax benefits on profits for first five years.

Keywords: tourist products, thematic park, aquapark, amusement park, entertainment, attractions, seasonality, investments.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2016 р.

Авторська довідка

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Last name, first name	Теодорович Лариса Віталіївна	Teodorovych Larysa V
Науковий ступінь/ Scientific degree	Кандидат географічних наук	Candidate of Geographic Sciences
Вчене звання/ Scientific rank	доцент	Associate Professor
Посада/ Position	доцент кафедри туризму	Associate Professor of Tourism Department
Установа/ Establishment	Національний університет «Львівська політехніка»	Lviv Polytechnic National University